

Forn de calç de cal Dispanya 1

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Camí de cal Dispanya al coll de l'Ordal
Emplaçament Al costat del camí, a la banda esquerra pujant cap el coll de l'Ordal

Coordenades:

Latitud: 41.39900464875
Longitud: 1.9026251923207
UTM Est (X): 408268
UTM Nord (Y): 4583632

Classificació

Número de fitxa 08068 - 269
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Popular
Segle XIX - XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Ha caigut la part superior del forn
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Tipus de protecció: Xarxa natura 2000
Europea – Atributs inspire: Natura 2000 – Lloc d'importància comunitària
Observacions protecció: Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017.
PEPAAC – ph-107
Data aprovació: dt., 02/05/2017 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08067A002090010000AG
Autoria de la fitxa Josep Maria Solias Arís - Kuanum

Descripció

Restes d'un forn tradicional de calç, situats al marge esquerre del camí que mena cap a l'Ordal des de Can Dispanya.

Les restes mostren una part de les característiques típiques d'aquest tipus de construcció.

Tot i el seu mal estat de conservació, es pot apreciar la seva robusta estructura cilíndrica.

Les parets interiors, encara visibles, estan rubefactades per l'acció del foc.

Aquest forn tenia un accés superior per carregar les pedres calcàries, avui desaparegut, i una porta inferior per descarregar la calç viva i abastir del combustible necessari durant el procés de combustió.

A l'interior del forn creixen arbres i a l'entorn, està envoltat de vegetació, la qual, juntament amb l'acció humana, ha contribuït al seu deteriorament.

Història

El procés de cocció en un forn de calç tradicional era un treball llarg i laboriós que requeria una atenció constant i un control meticulós de la temperatura. La transformació de les pedres calcàries en calç viva implicava una combustió contínua que podia durar diversos dies, durant els quals era essencial mantenir una temperatura interna del forn superior als 900°C per assegurar una cocció uniforme.

Els forns de calç tradicionals van ser utilitzats des de l'antiguitat fins al segle XX per produir calç, un material fonamental en diversos àmbits com la construcció (morter de calç), l'agricultura (esterilització de plagues) i altres aplicacions tradicionals com la desinfecció de l'aigua i el tractament de les pells dels animals, entre d'altres usos.

Aquesta producció formava part integral de la indústria i economia local del municipi, i va ser especialment important en la zona de les muntanyes de l'Ordal, on l'abundància de pedra calcària permetia una producció local significativa de calç.

Els forns aprofitaven la proximitat de matèries primeres. Davant d'aquests forns, solia trobar-se el cendrer, el lloc on s'abocava la cendra resultant del llarg procés de combustió. També era notable l'abundància d'argelagues a les zones on es devia arrossegar el material per a la combustió. Aquesta abundància podia estar relacionada amb el fet que s'acumulaven aquestes plantes per encendre ràpidament el foc i, en ser arrossegades, alliberaven llavors que es propagaven fàcilment pels voltants.

La producció de calç anava acompanyat de l'explotació dels recursos naturals a partir de pedreres, abundants a la zona. Aquest procés tècnicament complex requeria un coneixement profund i pràctic, però també tenia un impacte significatiu en el medi ambient i l'ecologia local.

La interacció entre l'ús de recursos naturals, les tècniques de producció i la propagació de certes espècies vegetals demostrava la relació estreta entre les pràctiques humanes i el paisatge natural.

L'obtenció de calç en forns tradicionals va ser un procés essencial per diverses indústries històriques, que alhora deixava una empremta notable en el medi ambient local i en la distribució i absència de la vegetació a les àrees circumdants.

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI NATURAL (1996). PEIN. Pla d'Espais d'Interès Natural. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.

MARGALL, Meritxell; MIRALLES, Jordi. (2018) Diagnosi dels espais lliures - municipi de Cervelló. Informe tècnic. Barcelona: Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial SITXELL, Diputació de Barcelona.

